

**שבת פרשת
בהר - בחוקותי**
כ"ב אייר תשפ"ג

גיליון מס' 64
מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

בסייעתא דשמיא
מחלקת
מרוח ישיבת מעלות
לשולחן השבת
עלון שבועי לבוגרי הישיבה
תחום בוגרים

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע" ראש הישיבה

אין זה קל להגיע לרצון הפנימי. אמר שלמה המלך (משלי כ', ה'): "מים עֲמֻקִים עֵצָה כְּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה". העצה האמיתית, הרצון הפנימי והאמיתי של האדם נמצא עמוק בלב. אך כדי לדלות זאת צריך להיות איש תבונה. לא כל אדם זוכה להגיע לעומק נפשו ולדעת מה הוא רוצה. רבים חיים את העצה השטחית. מושפעים מהחברה, מהמשפחה, מן הצרכים הכלכליים וכדומה. אין זו "עצה עמוקה", אלא עצות חיצוניות שמשפיעות על האדם בקבלת ההחלטות שלו. "איש תבונה" - לשון יחיד, ללמדנו שמעטים הם. איש תבונה מצליח לנטרל את כל הסיגים והקליפות, את כל ההפרעות החיצוניות, ולגלות מה הוא רוצה.

התורה היא הדרך להגיע אל העצמיות, ולזה ניתנו מצוות השמיטה והיובל. אלו מצוות שמחזירות את האדם לעצמיותו. "ושבתה הארץ" - האדם לא משועבד לקרקע, אלא חופשי לעסוק בתורה ולגלות את רצונו העמוק.

מצוות השמיטה ניתנה בהר סיני, משום שהיא נותנת לאדם את הכלי לגלות את עצמיותו. אנו צריכים ללכת ברוח השמיטה, ולבדוק למה אנו משועבדים היום. השעבוד לעבודת הקרקע לא רלוונטי היום כפי שהיה בזמן התורה, אך מצוות השמיטה לא בטלה משום כך.

נראה, שמלבד השעבוד הכלכלי והחברתי, השעבוד הגדול ביותר כיום הוא השעבוד למכשירים הסלולאריים. ההתמכרות היא העבדות המודרנית, והיא אחת המחלות הקשות של העולם כיום. כמובן שמי שמכור לא חושב שהוא כזה. הוא בטוח שהוא יכול בכל רגע להפסיק ולעצור. אבל אם אדם מוצא את עצמו קם בבוקר - ומיד בודק מה התחדש במכשיר, הולך לישון - והמכשיר איתו, אוכל - והמכשיר בידו - כנראה הוא מכור.

ההתמכרות היא התנכרות לעצמיות. אנו הופכים להיות אנשים שטחיים וחינוניים, שלא מגיעים למים העמוקים ולעצות העמוקות שבלבנו. יבחן כל אחד את עצמו, ברוח השמיטה - מהם השעבדים שבחיו, ואיך הוא משתחרר. יתכן שצריך לקחת חופש מהמכשיר לכמה שעות או ליותר מכך. יבחן כל אחד את עצמו ויצא לחירות מכל המועקות והדברים משעבדים אותו.

לחיות עם פרשת השבוע - לקיים "גאולה תתנו בארץ", על ידי שתורה תתנו בארץ. הגאולה והתורה הולכות יחד, ובע"ה נזכה לגאולה שלמה מתוך בריאות, שמחה ונחת, ברכה והצלחה.

מתוך השיעור שניתן בתאריך י' באייר תשפ"ג
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

פרשת "בהר" נקראת בימים שבין יום העצמאות ליום ירושלים, ימי הגאולה של דורנו. מתאים לקרוא לה: פרשת הגאולה. הביטוי גאולה מופיע בפרשה פעמים רבות (ויקרא כ"ה, כ"ד): "וּבְכַל אֶרֶץ אֲרֶזְתְּכֶם גְּאֻלָּה תִתְּנוּ לָאָרֶץ". ובהמשך (ויקרא כ"ה, כ"ה-כ"ו): "כִּי יִמְנָה אֲחִיד וּמְכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וְכָא גְאֻלוֹ הִקְרַב אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָר אֲחִיו. וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גָאֵל וְהִשְׁיגָה יָדוֹ וּמָצָא קָדִי גְאֻלָּתוֹ". ועוד (ויקרא כ"ה, כ"ט): "וְאִישׁ כִּי יִמְכַר בֵּית מוֹשֶׁב עִיר חוֹמָה וְהִיָּתָה גְאֻלָּתוֹ עַד תָּם שְׁנַת מִמְכָרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ". ועוד פעמים רבות בהמשך הפרשה.

מהי גאולה?
מקריאת הפרשה בצורה פשוטה עולה שגאולה היא חזרת האדם לעצמיותו. הדבר בולט במיוחד בעבדים ובקרקעות שבהם עוסקת הפרשה. עומק הדברים מתבאר לאור פתיחת הפרשה (ויקרא כ"ה, א'-ב'): "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תֵבֵאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָהּ". וכבר שאלו חז"ל, כפי שמביא רש"י: "מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצות נאמרו מסיני?"
מדוע דווקא במצוה זו מדגישה התורה שהיא ניתנה בהר סיני?

עונה רש"י: "אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה דקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהו דקדוקיהו מסיני".

מצוות השמיטה היא "בנין אב" לכל התורה, שנאמרה כולה מסיני עם כל הכללים והדקדוקים. יש קשר מהותי בין הר סיני ובין מצוות השמיטה והיובל. בהר סיני ירדה חירות לעולם. כשעמדו ישראל מול הר סיני, זכו לחירות ממלאך המוות ומשעבוד מלכויות. אלמלא הטוא בחטא העגל - היו זוכים מהר סיני לחירות מלאה, מכל הדברים המשעבדים שיש בעולם. "אל תקרי קרות אלא קרות - שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

התורה היא החירות האמיתית, משום שהיא מביאה את האדם לגלות את העצמיות העמוקה שלו. אנשים רבים רוצים חופש וחירות. אך כאשר בודקים למה הם מתכוונים בכך, מתברר שרובם מבינים שחופש פירושו: לעשות מה שאני רוצה. לאכול מה שאני רוצה לאכול, ללכת לאן שאני רוצה, לקום מתי שאני רוצה.

אך האמת היא הפוכה. הדברים הללו מסיחים את דעתו של האדם מהעצמיות. השאלה היא מה הנשמה של האדם רוצה, מה העצמיות הפנימית מבקשת. הדרך העמוקה ביותר לגלות את הרצון הפנימי היא על ידי העיסוק בתורה. התורה מגלה לאדם את הערכים והעקרונות שהוא רוצה לחיות על פיהם.

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרשה וברש"י
(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

רואים כוונות הכא...

1. מה פירוש המילה "גאולה"?

2. האם "והשימותי אני את הארץ, ושמו עליה אויבים", זו קללה או ברכה?

3. מה הן שתי המילות המשותפות לפתיחת פרשת בהר ולסיום פרשת בחוקותי?

"כולנו נקראים להיות מנהיגים. מנהיגות היא קבלת אחריות. כולנו אחראים איש לרעהו, כל אחד בחוג השפעתו: המשפחה, הקהילה, הארגון או מעגל רחב יותר"

(הרב יונתן זקס, "שיג ושיח - אנחנו העם", לפרשת בחוקותי)
(https://www.rabbisacks.org/app/uploads/2014/05/SS_Bechukotai_Manhitug.pdf)

